

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 26.01.1977, sp. zn. 1 Cz 105/76, ECLI:CZ:NS:1977:1.CZ.105.1976.1

Číslo: 27/1979

Právní věta: Ak vzniklo manželom za trvania manželstva právo spoločného užívania pozemku, potom v konaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva rozvedených manželov rozhodne súd na návrh niektorého z nich (§ 215 ods. 2 O. z.) výrokom rozhodnutia aj o tom, ktorý z bezpodielových spoluvlastníkov sa stane užívateľom pozemku. Ustanoveniu § 150 O. z. zodpovedá taký postup, pri ktorom sa do hodnoty majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, ktorá sa vyporiadava, zahrnie aj to, čo má každý z bezpodielových spoluvlastníkov nahradiť do tohto majetku, ak šlo o sumu vynaloženú na jeho individuálny majetok.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 26.01.1977

Spisová značka: 1 Cz 105/76

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Právo osobního užívání pozemku

Předpisy: 99/1963 Sb. § 155 40/1964 Sb. § 149

§ 150

§ 215

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbirkový text rozhodnutí:

Č. 27/1979 sb. rozh.

Ak vzniklo manželom za trvania manželstva právo spoločného užívania pozemku, potom v konaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva rozvedených manželov rozhodne súd na návrh niektorého z nich (§ 215 ods. 2 O. z.) výrokom rozhodnutia aj o tom, ktorý z bezpodielových spoluvlastníkov sa stane užívateľom pozemku.

Ustanoveniu § 150 O. z. zodpovedá taký postup, pri ktorom sa do hodnoty majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, ktorá sa vyporiadava, zahrnie aj to, čo má každý z bezpodielových spoluvlastníkov nahradiť do tohto majetku, ak šlo o sumu vynaloženú na jeho individuálny majetok.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 26. 1. 1977, [1 Cz 105/76](#))

V konaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva rozvedených manželov M. F. a L. F. Okresný súd v Leviciach rozsudkom rozhodol, že zo spoločného majetku účastníkov pripadne navrhovateľke rozostavaný rodinný domček, stavebný materiál a niektoré hnutelné veci a zároveň bola navrhovateľka zaviazaná zaplatiť odporcovi sumu 23 681,50 Kčs. Súd prvého stupňa sa pri svojom rozhodovaní nezaoberal skutočnosťou, že rodinný domček účastníkov bol stavaný na pozemku, ktorý bol v ich spoločnom užívaní a že účastníkom bola poskytnutá pôžička na stavbu rodinného domčeka, ani tým, že tento rozostavaný domček stavali účastníci na pozemku v och spoločnom užívaní.

Krajský súd v Bratislave, rozhodujúc o odvolaní navrhovateľky, zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že výplatu, ktorú má navrhovateľka poskytnúť odporcovi, určil sumou 13 681,50 Kčs; inak napadnutý rozsudok potvrdil. Odvolací súd totiž odpočítal odporcovi niektoré sumy uhradené zo spoločného majetku na jeho majetok individuálny.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že uvedeným rozsudkom odvolacieho súdu bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Pozemok, na ktorom si účastníci stavali rodinný domček, mali v spoločnom užívaní pozemku manželmi (§ 214 O. z.).

Podľa ustanovenia § 215 ods. 1 O. z. zánikom manželstva zanikne i právo osobného užívania pozemku manželmi a ak manželstvo zanikne rozvodom a manželia sa nedohodnú na tom, ktorý z nich sa stane užívateľom pozemku a ako sa vyporiadajú, rozhodne na návrh niektorého z nich súd v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva (§ 215 ods. 2 O. z.).

Bole teda treba mať na zreteli, že možno výrokom rozsudku, ktorým súd rozhodol o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov, rozhodnúť na návrh aj o tom, ktorý z účastníkov sa stane užívateľom pozemku. Len z toho, že súd rozhodol, že rodinný domček, ktorý bol na uvedenom pozemku rozostavaný, ako aj nazhromaždený a dosiaľ nepoužitý stavebný materiál, pripadne do výlučného vlastníctva navrhovateľky, nemožno ešte vyvodiť, že bolo rozhodnuté aj o práve osobného užívania pozemku. V prípade vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov nejde totiž o prevod vlastníctva, takže nemožno použiť ustanovenie § 218 ods. 1 O. z., podľa ktorého s prevodom vlastníctva k stavbe zriadenej na pozemku prechádza na nadobúdateľa stavby aj právo osobného užívania pozemku.

Podľa výpovede navrhovateľky a podľa prípisu ONV v L. bola účastníkom na stavbu rodinného domčeka poskytnutá bezúročná pôžička podľa vyhlášky č. 137/1968 Zb. Pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov sa však súdy obidvoch stupňov touto pôžičkou nezaoberali.

Súdy obidvoch stupňov pri určení hodnoty majetku, ktorý tvoril bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov, ocenili stavebný materiál sumou 16 570 Kčs, sporák sumou 650 Kčs, hladičku sumou 110 Kčs a budík sumou 80 Kčs. Ako vysvitá z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, vychádzalo sa pri ocenení uvedených hnutelností z nadobúdacej hodnoty uvedených vecí. Neuvážila sa miera opotrebenia alebo znehodnotenia týchto vecí, hoci do vyporiadania treba pojať hodnotu zodpovedajúcu stavu, v ktorom sa veci nachádzali v čase zániku bezpodielového spoluvlastníctva.

Treba takisto upozorniť na chybu v postupe, ktorým odvolací súd vyčíslil sumu určenú na výplatu odporcovi zo strany navrhovateľky.

Treba takisto upozorniť na chybu v postupe, ktorým odvolací súd vyčíslil sumu určenú na výplatu odporcovi zo strany navrhovateľky.

Cenu majetku, ktorý tvoril bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov, určili súdy obidvoch stupňov sumou 41 291 Kčs. Vychádzajúc z tejto sumy určil odvolací súd, že každý z účastníkov by mal dostať hodnotu 20 645,50 Kčs, totiž polovicu. Odporcovi však odpočítal od uvedenej sumy jednak 4133 Kčs ako sumu, ktorou boli zo spoločného majetku uhradené odporcove dlžoby z čias ešte pred uzavretím manželstva, jednak 2831 Kčs ako hodnotu železa, ktoré si odporca zo spoločného majetku už privlastnil. Tento postup nie je správny.

Podľa ustanovenia § 150 O. z. je pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva každý zo spoluvlastníkov oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Aby vyporiadanie zodpovedalo uvedenému ustanoveniu, treba do hodnoty, ktorá sa má medzi účastníkmi vyporiadať a z ktorej sa vypočítava hodnota podielov pripadajúcich každému z účastníkov, pojať aj to, čo má každý zo spoluvlastníkov nahradiť. Iba v takomto prípade možno na podiel každého účastníka započítať plnú hodnotu toho, čo mal nahradiť a nenahradil. Ak sa hodnota majetku tvoriaceho bezpodielové spoluvlastníctvo nezvýši o uvedenú náhradu, ale vyporiadava sa iba hodnota, ktorá pri zániku bezpodielového spoluvlastníctva skutočne existovala, možno účastníkovi na jeho podiel započítať z hodnoty toho, čo by mal nahradiť, iba podiel, a to taký podiel, aký mu pripadá z celého bezpodielového spoluvlastníctva.

Odvolací súd, ktorý neodstránil nedostatky a chyby súdu prvého stupňa, porušil teda svojím rozhodnutím, proti ktorému bola podaná sťažnosť pre porušenia zákona, zákon v ustanoveniach § 5, § 6, § 120 ods. 1, § 152 ods. 2, § 153 ods. 1, § 219 a § 220 ods. 1 O. s. p. v súvislosti s ustanoveniami § 150, § 215 ods. 1 a § 496 O. z.